

Jean Dubuffet

dlouho milovaná, a to značnou většinou lidí, ne-li všemi, krom jeho samotného. Takový intelektuál se potom dočká obrovského úspěchu za to, že nadšenému kulturnímu sboru prezentuje nějaký předmět — pisoár, stojan na lahve —, který všichni klempíři a sklepmistři obdivují už půl století. Nikoho ale ani nenapadne, že v tomto případě přísluší role objevitelů klempířům a sklepmistrům. Tuto roli může hrát pouze intelektuál. Stojí také za pozornost, že nikomu ani na chvíli nepřijde na mysl pozeptat se po původním tvůrci onoho předmětu. V myšlení kulturního sboru je zakořeněno, že vše, co je mu cizí, je jen nevědomá masa hulvátů a chrapounů, a že nic z toho, o čem nemá povědomost, vlastně neexistuje. Věci začínají existovat ve chvíli, kdy se on o nich dovídá a kdy na ně lepší svou *vinětu*. Provádí jejich imatrikulaci, vydává jim průkaz totožnosti. Vzhledem k tomu, že v oblasti umění a ryze spontánních sklonů si věci uchovávají svou svěžest a svou moc jen tak dlouho, dokud nedostanou jméno, plní kulturní kolegium — pro svou příčinlivou snahu všechno těžkopádně pojmenovat a potvrdit — roli srovnatelnou s přišpendlováním motýlů. To je pro kulturu charakteristické: nedovede snést poletující motýly. Nedá

Dusiv

si pokoj, dokud je neznehybní a neopatří nálepkou.

Není to ani tak vytrvalou prezentací děl minulosti, čím je kultura tolik škodlivá. To je jen jedna z jejích funkcí, která představuje spíše jakýsi předběžný ceremoniál, asi jako anestézie před operací. Její neškodlivější činnost spočívá v ustavení slovníku. Navrhuje — ne, vnucuje — slova, která si sama vymýšlí, šíří skrze ně prefabrikované koncepty, vyplňuje jimi ducha a vytyčuje tak jeho směřování; slouží mu jako semaforey. Stojí za povšimnutí, že tento slovní inventář zahlcuje mysl zjednodušenými pojmy; ba můžeme dokonce klidně tvrdit, že zcela falešnými, neboť míra jejich zjednodušení je příliš velká. Každé slovo hrubě zjednodušuje, izoluje vybraný pojem od všech ostatních, s nimiž je svázán, tíhne ke znehybnění všeho, co se hýbe, k zachycení všeho, co je v neustálém pohybu, k vytvoření pojmu zbaveného všech odlesků, které ho osvětlují, k jeho přeměně v prosté číslo, které je jen jeho nezvučnou, ubohou, zkráslenou ozvěnou. Slovník, to ohromné útočiště kultury, je nepřítelem myšlení. Čím více se rozšiřuje, tím více je myšlení zaplňováno — zaplňováno těžkým a neskladným